

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndob/26/2024
Identifikačné číslo spisu:	1324203678
Dátum vydania rozhodnutia:	30.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1324203678.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v právnej veci žalobcu INTERAGROS, a. s., Piešťanská 3, Trnava, IČO: 47 681 659, právne zastúpený advokátskou kanceláriou G. Lehnert, s. r. o., Rajská 7, Bratislava, proti žalovanému ATAK-MADA Kft., Pünkösdfürdő utca 48, B. Iház. 3. em. 12, 1039 Budapešť, Maďarsko, iné identifikačné číslo: 01-09-332587, o zaplatenie 102 000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 24Cb/10/2024, o nesúhlase Okresného súdu Trnava s postúpením sporu Mestským súdom Bratislava III vedeným pod sp. zn. 75Cb/76/2024, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Mestský súd Bratislava III.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava III listom z 3. júna 2024 postúpil spor vedený pred ním pod sp. zn. 75Cb/76/2024 Okresnému súdu Trnava ako súdu kauzálnu príslušnému na jeho prejednanie a rozhodnutie podľa § 22 písm. g) CSP v spojení s § 40 CSP, nakoľko žalobca má sídlo v územnom obvode Okresného súdu Trnava, pričom ide o obchodnoprávny spor a nedošlo k otvoreniu pojednávania ani k predbežnému prejednaniu veci.

2. Okresný súd Trnava predložil spis najvyššiemu súdu s poukazom na ustanovenie § 43 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) z dôvodu svojho nesúhlasu s postúpením mu sporu, pričom uviedol, že zmluvné strany sa podľa bodu čl. IX, bodu 4 Prílohy č. 1 k objednávke/zmluve č. 22IPOPS0121, ktorá je súčasťou kúpnej zmluvy č. 22IPOPS0121, s trvaním zmluvy od 7. novembra 2022 do 31. marca 2023 v súlade s čl. 25 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 zo dňa 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, dohodli, že všetky spory alebo nároky vyplývajúce z tejto zmluvy alebo súvisiace s touto zmluvou vrátane sporov o platnosť porušenie, ukončenie a existenciu tejto zmluvy predložia na rozhodnutie Okresnému súdu Bratislava V, so sídlom Prokofievova 12, Bratislava, v prvom stupni a Krajskému súdu v Bratislave, so sídlom Záhradnícka 10, Bratislava, alebo Najvyššiemu

súdu Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava v ďalších stupňoch. Keďže takto dohodnutá právomoc a príslušnosť je výlučná, nesúhlasil s postúpením sporu na Okresný súd Trnava a uviedol, že právomoc a príslušnosť na riešenie tohto sporu má po realizácii súdnej mapy Mestský súd Bratislava III, ktorého obvod podľa § 2 ods. 3 zákona č. 371/2004 z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky tvorí aj územný obvod Bratislava V, pričom podľa § 22 písm. a) CSP je zároveň príslušný na konanie v obchodnoprávných sporoch.

3. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

4. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

5. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednávania sporu.

6. Podľa § 22 písm. a) CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave.

7. Podľa § 22 písm. g) CSP na konanie v obchodnoprávných sporoch je príslušný Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Trnava a Mestskému súdu Bratislava III, vzhľadom na predloženie nesúhlasu Okresného súdu Trnava s postúpením mu veci Mestským súdom Bratislava III v zmysle ust. § 43 ods. 2 CSP tento nesúhlas prejednal a dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Trnava s postúpením sporu je dôvodný a príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Mestský súd Bratislava III.

9. Z predloženého nesúhlasu a ďalšieho obsahu spisu je zrejmé, že tak Mestský súd Bratislava III ako aj Okresný súd Trnava, nenamietali povahu sporu, teda či je predmetom sporu nárok vyplývajúci z obchodnoprávneho alebo občianskoprávneho vzťahu, avšak namietli svoju kauzálnu príslušnosť, a to jeden z dôvodu sídla žalobcu v obvode Okresného súdu Trnava a druhý z dôvodu dohody sporových strán o súde, ktorý má byť príslušný na rozhodovanie sporov medzi stranami (OS BA V). Oba súdy vychádzali z toho, že predmetom tohto súdneho konania je obchodnoprávny spor. Najvyšší súd zistil, že súčasťou zmluvy dojednanej medzi stranami sporu bola aj dohoda o výlučnej miestnej a kauzálnej príslušnosti na prejednanie prípadných budúcich sporov vzniknutých medzi nimi aplikujúc čl. 25 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 zo dňa 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, a teda bola založená výlučná právomoc súdu Slovenskej republiky, konkrétne bol na prejednanie prípadných budúcich sporov dohodnutý Okresný súd Bratislava V. V tomto zmysle odôvodnil svoj nesúhlas s postúpením sporu aj Okresný súd Trnava.

10. Z obsahu spisu najvyšší súd zistil, že predmetom tohto sporu je vydanie európskeho platobného rozkazu podľa čl. 7 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 1896/2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze. Svoj nárok na zaplatenie 102.000,- eur s prísl. odvodzuje od kúpnej zmluvy č. 22IPOPS0121 zo dňa 7. novembra 2022, resp. od skutočností, že žalovaný neodobral od žalobcu 2000 ton krmnej pšenice, ako boli dohodnutí v zmluve, ale len 698 ton, a preto žalobca žalovanému vyúčtoval škodu, ktorá mu týmto neodobratím komodity vznikla. Ide o škodu vo výške 170 000,- eur, ktorú po dohode so žalovaným, ktorý vznik nároku na náhradu škody uznal znížil o 30 % na sumu 119 000,- eur. Z nej žalovaný žalobcovi uhradil 17.000,- eur a neuhradený rozdiel

si žalobca uplatnil v návrhu na vydanie platobného rozkazu aj s príslušenstvom. Zmluvný vzťah sa podľa dohody sporových strán spravuje Obchodným zákonníkom Slovenskej republiky, pričom podľa bodu čl. IX, bodu 4 Prílohy č. 1. k objednávke/zmluve č. 22IPOPS0121, ktorá je súčasťou kúpnej zmluvy č. 22IPOPS0121, s trvaním zmluvy od 7. novembra 2022 do 31. marca 2023 v súlade s čl. 25 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 zo dňa 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, dohodli, že všetky spory alebo nároky vyplývajúce z tejto zmluvy alebo súvisiace s touto zmluvou vrátane sporov o platnosť porušenie, ukončenie a existenciu tejto zmluvy predložia na rozhodnutie Okresnému súdu Bratislava V, so sídlom Prokofievova 12, Bratislava, v prvom stupni a Krajskému súdu v Bratislave, so sídlom Záhradnícka 10, Bratislava, alebo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava v ďalších stupňoch. Vzhľadom na vyššie uvedené možno konštatovať, že v predmetnej veci ide o obchodnoprávny spor.

11. Predmetom sporu o príslušnosť medzi Okresným súdom Trnava a Mestským súdom Bratislava III je kauzálna príslušnosť a tú súd skúma podľa § 40 CSP aj bez námietky strany sporu, pričom kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch môže súd skúmať iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu. Táto podmienka pre skúmanie kauzálnej príslušnosti bola v danom prípade splnená. Najvyšší súd však nesúhlasí s postupom Mestského súdu Bratislava III, keď určil ako kauzálnu príslušný súd na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu Okresný súd Trnava, bez zohľadnenia obsahu dohody strán sporu uvedenej v čl. IX, bodu 4 Prílohy č. 1 k objednávke/zmluve č. 22IPOPS0121, ako aj, že pre určenie súdu vychádzal zo sídla žalobcu, čo je v tomto prípade bez opory v zákone.

12. Ako vyplýva z § 22 písm. a) CSP Mestský súd Bratislava III je príslušným na konanie v obchodnoprávných sporoch len pre obvod Krajského súdu v Bratislave. Podľa § 22 písm. g) CSP Okresný súd Trnava je príslušným na konanie v obchodnoprávných sporoch len pre obvod Krajského súdu v Trnave.

13. Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.), sídlom Mestského súdu Bratislava III je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

14. Podľa čl. 25 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 „Ak sa účastníci zmluvy bez ohľadu na svoje bydlisko dohodli, že súd alebo súdy členského štátu majú právomoc na riešenie sporov, ktoré vznikli alebo môžu vzniknúť v súvislosti s konkrétnym právnym vzťahom, potom má právomoc tento súd alebo tieto súdy, pokiaľ dohoda nie je podľa právneho poriadku tohto členského štátu vecne neplatná. Táto právomoc súdu je výlučná, ak sa účastníci nedohodli inak. Dohoda o voľbe právomoci musí byť buď: a) písomná, alebo písomne potvrdená; b) vo forme, ktorá je v súlade s praxou, ktorú medzi sebou zaviedli účastníci zmluvy, alebo c) v medzinárodnom obchode vo forme, ktorá je v súlade so zvyklosťami, ktoré sú alebo majú byť účastníkom zmluvy známe, a ktorá je v takomto obchode dobre známa a pravidelne dodržiavaná účastníkmi, ktorí uzatvorili zmluvu typickú pre daný obchodný vzťah“. Uvedené nariadenie určuje pravidlá právomoci súdov aj pre európske konanie o platobnom rozkaze podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (ktoré síce odkazuje na predchádzajúce Nariadenie Rady č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, označované ako Brusel I, avšak toto bolo nahradené novým nariadením Brusel I bis). Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (nariadenie Brusel I bis), je podľa jeho čl. 66 ods. 1 použiteľné na konania začaté dňa 10. januára 2015 a neskôr. Právomoc (resp. medzinárodnú príslušnosť) slovenských súdov je preto v danom sporovom konaní, začatom po uvedenom dátume, potrebné posudzovať podľa nariadenia Brusel I bis. Zároveň v zmysle medzinárodného práva procesného naďalej platí, že dohoda o voľbe právomoci nemôže zasiahnuť do pravidiel vecnej príslušnosti súdov, upravených procesnými predpismi

národného práva. V prípade, že si účastníci zmluvy zvolia právomoc vecne nepríslušného súdu, na toto dojednanie je potrebné nazerať tak, že si účastníci určili najbližší vecne príslušný súd tomu súdu, ktorý bol určený v zmluve.

15. V predmetnej veci možno vzhľadom na dohodu strán sporu o právomoci konštatovať, že právomoc súdov Slovenskej republiky na konanie a rozhodnutie v predmetnom spore je daná.

16. Najvyšší súd v predloženom spore o príslušnosť pri rozhodovaní rešpektoval doterajšiu súdnu prax, podľa ktorej správne určenie konkrétneho z viacerých kauzálnych príslušných súdov (tu podľa § 22 CSP) pre rozhodovanie obchodnoprávných sporov v prvej inštancii je podmienené určením inak miestne príslušného súdu a následným zistením, do obvodu ktorého kauzálny príslušný súd takýto za iných okolností miestne príslušný súd spadá. „Z tohto dôvodu treba vychádzať najskôr z ustanovení CSP upravujúcich miestnu príslušnosť súdov a následne určiť, či takto určený miestne príslušný súd je vo veci súčasne aj kauzálny príslušný súdom, resp. do obvodu ktorého kauzálny príslušný súd takto určený miestne príslušný súd patrí“ (5Ndc/15/2021, 1Ndc/7/2024, 5Ndob/2/2019). Najvyšší súd dodáva, že samotné zisťovanie správneho obvodu kauzálny príslušný súd, podľa kritérií, ktoré sa zhodujú s kritériami miestne príslušného súdu, neznamena, že sa má uplatňovať postup podľa § 41 CSP, stanovený len pre úpravu miestnej príslušnosti resp. výlučnej miestnej príslušnosti. Určujúca je vždy kauzálna príslušnosť so stanoveným obvodom tohto súdu, pre ktorú platí ustanovenie § 40 CSP.

17. Podľa § 13 CSP na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

18. Podľa § 15 ods. 1 CSP všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

19. Podľa § 15 ods. 2 CSP všeobecným súdom zahraničnej právnickej osoby je súd, v ktorého obvode je v Slovenskej republike umiestnená organizačná zložka zahraničnej právnickej osoby.

20. Podľa § 16 CSP ak všeobecný súd nemožno určiť podľa § 14 a § 15, je všeobecným súdom súd, v ktorého obvode mala fyzická osoba alebo právnická osoba v Slovenskej republike poslednú adresu trvalého pobytu alebo adresu sídla; ak takého súdu niet, je príslušný súd, v ktorého obvode má majetok.

21. Pre určenie všeobecne miestne príslušného súdu v prípade žalovanej právnickej osoby je jej sídlo (§ 13 a § 15 ods. 1 CSP). V danom prípade má žalovaný sídlo v Maďarsku a z predložených listín nevyplyva, že by na území Slovenskej republiky mal umiestnenú organizačnú zložku.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené ako aj na skutočnosť, že na strane žalovaného nie je možné určiť miestne príslušný súd podľa ustanovenia § 15 Civilného sporového poriadku, lebo podmienky pre jej určenie chýbajú, ani ich nemožno zistiť podľa ustanovenia § 16 Civilného sporového poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa ustanovenia § 38 Civilného sporového poriadku a v súlade so zásadou hospodárnosti a rýchlosti tak, že vec prejedná a rozhodne Mestský súd Bratislava III, pretože tento súd je príslušný na rozhodovanie obchodnoprávných sporov pre obvod Krajského súdu v Bratislave a na neho dňom 1. júna 2023 podľa § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z.z. prešiel výkon súdnictva z Okresného súdu Bratislava V v obchodnoprávných sporoch, ktorý súd si strany sporu v zmysle čl. 25 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady(EÚ) č. 1215/2012 z 12.decembra 2012 zvolili v dohode o voľbe právomoci (pozn. v trestných veciach prešiel výkon právomoci z Okresného súdu Bratislava V na Mestský súd Bratislava I, v poručenskej agende na Mestský súd Bratislava II, v obchodnoprávných sporoch na Mestský súd Bratislava III a v ostatných veciach na Mestský súd Bratislava IV).

23. Najvyšší súd v predloženom spore o príslušnosť pri rozhodovaní rešpektoval doterajšiu súdnu prax, podľa ktorej správne určenie konkrétneho z viacerých kauzálnych príslušných súdov (tu podľa § 22 CSP) je podmienené určením inak miestne príslušného súdu a následným zistením, do obvodu ktorého

kauzálne príslušného súdu takýto za iných okolností miestne príslušný súd spadá. „Z tohto dôvodu treba vychádzať najskôr z ustanovení CSP upravujúcich miestnu príslušnosť súdov a následne určiť, či takto určený miestne príslušný súd je vo veci súčasne aj kauzálne príslušným súdom, resp. do obvodu ktorého kauzálne príslušného súdu takto určený miestne príslušný súd patrí“ (5Ndc/15/2021, 1Ndc/7/2024, 5Ndob/2/2019). Najvyšší súd dodáva, že samotné zisťovanie správneho obvodu kauzálne príslušného súdu, podľa kritérií, ktoré sa zhodujú s kritériami miestne príslušného súdu, neznamená, že sa má uplatňovať postup podľa § 41 CSP, stanovený len pre úpravu miestnej príslušnosti, resp. výlučnej miestnej príslušnosti. Určujúca je vždy kauzálna príslušnosť so stanoveným obvodom tohto súdu, pre ktorú platí ustanovenie § 40 CSP.

24. Najvyšší súd záverom konštatuje, že nesúhlas Okresného súdu Trnava je dôvodný a rozhodol, že kauzálne príslušným na prejednanie a rozhodnutie tohto sporu je Mestský súd Bratislava III.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.